

Star for Life

– empowering young people

Effektrapport 2021

Star for Life Insamlingsstiftelse
Org.nummer 802425-7134

producerad i augusti 2022 avseende 2021
(ekonomisk rapportering avser senaste bokslutet för 2021)

Innehåll

1. Bakgrund, verksamhetsområden, avgränsningar, geografisk täckning	s. 3
2. Förändringsteori.....	s. 3
3. Resurser.....	s. 6
4. Prestationer.....	s. 6
5. Utfall och effekter.....	s. 6
6. Hur mäter vi.....	s. 7

1. Bakgrund, verksamhetsområden, avgränsningar, geografisk täckning

Star for Life är inne på sitt sjuttonde verksamhetsår. Stiftelsen grundades 2005 av entreprenörsparet Christin och Dan Olofsson i samband med att de startade verksamhet i Sydafrika. De kunde på nära håll se effekterna av aidsepidemin och dess förödande konsekvenser för många barn. Makarna Olofsson valde därför att inleda ett projekt på en lokal skola. De samlade en grupp mentala coacher, musiker och skolledare från Sverige och Sydafrika för att skapa ett pedagogiskt koncept med syfte att stärka ungdomars motivation och självkänsla. Star for Life-projektet utgår från tanken att barnens förutsättningar och välmående är avgörande för framtidens Afrika.

Star for Life är en insamlingsstiftelse med säte i Sverige med ändamål att samla in pengar till vår verksamhet i södra Afrika. I Sverige bedrivs arbete med information, insamling och administration. Avgränsning är att vi har kostnader för detta i Sverige vilket gör att det inte går att använda 100 % av insamlade medel till ändamålet. För att fullgöra ändamålet ges pengar till Star for Life i Sydafrika och Namibia. Dessa organisationer är i juridisk mening självständiga organisationer, med tillstånd att verka inom respektive lands utbildningsväsende. Ett skriftligt avtal reglerar hur medel används och stiftelsen har styrelsrepresentation från Sverige i varje land.

Vi rapporterar hur pengarna används i mottagarländerna eftersom ändamålet för stiftelsen är att pengarna ska användas i Afrika. Idag bedrivs verksamhet på 120 primary och high schools i Sydafrika och Namibia. Cirka 450 000 ungdomar har hittills gått igenom programmet.

2. Förändringsteori

Enligt ändamålsparagrafen i stiftelsens stadgar ska vi *”befrämja medvetenhet om farorna med hiv/aids och fördelarna med en sund livsstil bland elever i företrädesvis åldrarna 13–20 år på skolor i Sydafrika och andra afrikanska länder genom främst bidrag till uppfostrings- och utbildningsverksamhet och utbildning av lärare och ledare”*. Vår målgrupp är barn i företrädesvis åldrarna 13–20 år. För att uppnå vårt ändamål är cirka 80 personer lokalt anställda i Star for Life i Sydafrika och Namibia. Huvuddelen av dessa är välutbildade coacher, som arbetar i skolor med att motivera skolelever. Det kan gälla prestationer i skolan eller hälsorelaterade frågor.

Star for Life Vision

A future in which young people are empowered to realize their dreams as responsible members of caring communities.

Star for Life Mission

To inspire young people to value learning, acquire the knowledge and skills they need for productive work and live healthy and meaningful lives.

I södra Afrika arbetar coacherna på skolan enligt Star for Lifes program. De håller workshops för större grupper som sedan följs upp med classroom sessions dvs lektioner där man arbetar vidare med frågorna. Coacher har även individuella och stödjande samtal med elever.

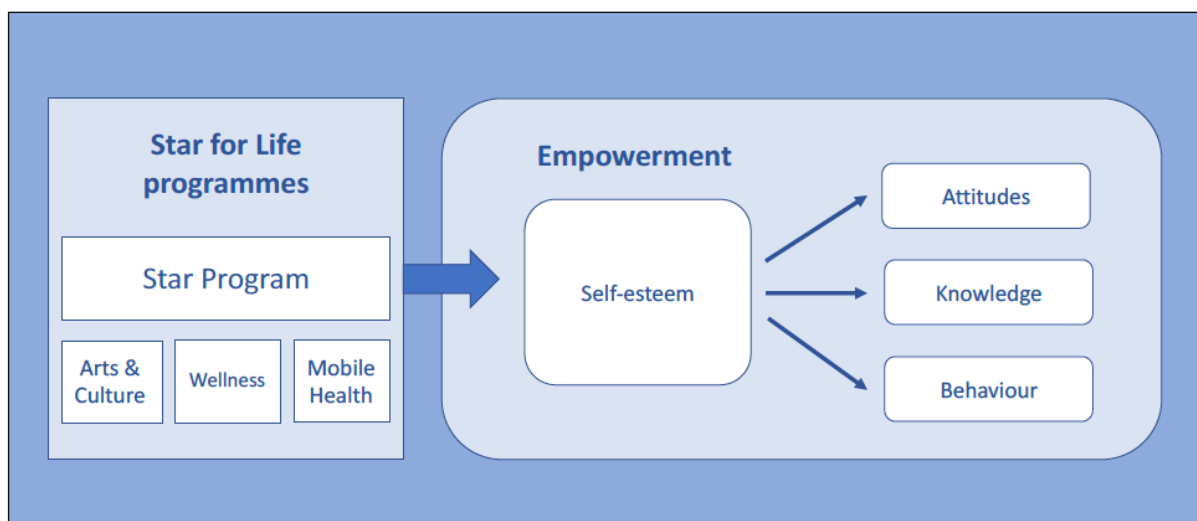
Star for Life har tre mobila hälsoteam som verkar på ett urval av skolorna, där de genomför hälsoundersökningar och informerar om hälsa.

Ursprungligen var programmet främst kopplat till riskerna med hiv. Numera är vårt program bredare. Våra coacher arbetar med att inspirera och stärka unga att hitta sin egen drivkraft och självkänsla och ge dem verktyg så att de kan sträva mot sina drömmar och skapa sig en bättre och hälsosam framtid. Syftet är att eleverna på längre sikt ska och bidra till ett mer jämlikt, rättvist och hållbart samhälle.

Metodiken, eller vår förändringsteori, bygger på en *"theory of change"* som har två grundläggande antaganden:

- En starkt självkänsla är en nödvändig förutsättning för att skapa förändring.
- Enbart information räcker inte för att skapa förändring. Man måste också ge inspiration. Vi vill nå bägge hjärnhalvorna eller *"hjärnan och hjärtat"*.

Star for Lifes förändringsteori kan beskrivas på följande sätt:

Modellen visar på de olika förebyggande program eller insatser som Star for Life skapat. Genom ett antal workshops där metoden förmedlas, skapas en starkt självkänsla. Då kommer ungdomen att bättre kunna möta de utmaningar som väntar – en ändring av beteende. Det kan vara bättre skolbetyg eller ett säkrare hälsobeteende – den stärkta självkänslan blir en motor för förändring.

Musik intar en central plats inom metodiken. Star for Life vill inte bara informera om varför skolan är viktig eller vilka hälsoråd som finns - man måste också inspirera eleven att tro på detta för att åstadkomma en förändring. Därför används musik som ett pedagogiskt redskap. Musiker knutna till Star for Life har skapat specialskriven musik för programmet som används inom de olika workshops som genomförs. Större konserter

brukar arrangeras i Sverige med skolelever, afrikanska sångare och svenska artister. Syftet är att göra Star for Life känt.

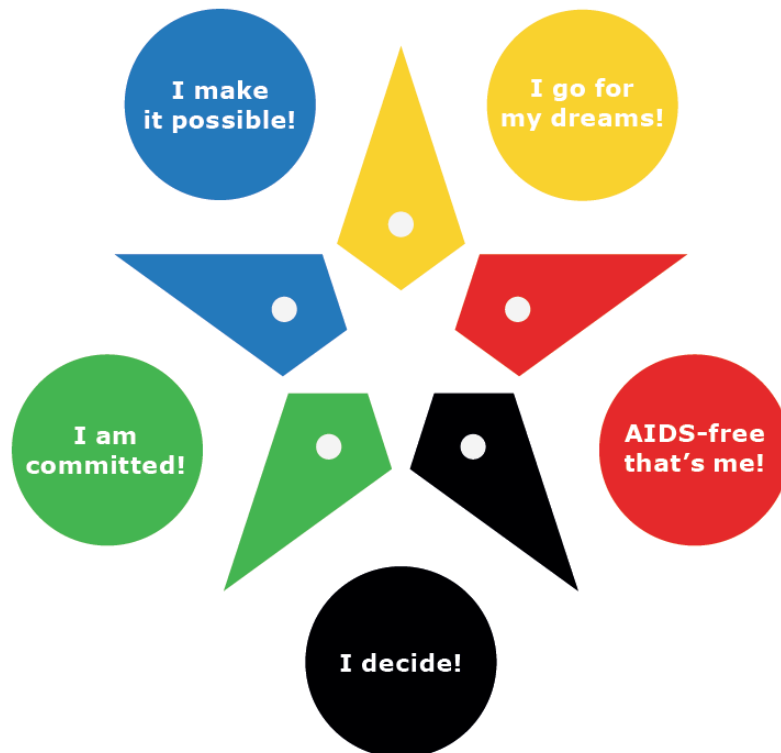
En viktig komponent i arbetet är att bygga på ungdomars drömmar. Genom en särskild Dröm-bok uppmuntras eleverna att formulera sina drömmar om framtiden. De identifierar förutsättningar men också utmaningar som kan finnas för att förverkliga drömmen.

Star for Life-stjärnan med dess färgade uddar har en central plats i metodiken. För att påminna elever och lärare i skolorna om allt det som Star for Life lär ut och representerar, så har vi skapat en symbol som är fylld med mening och kraft.

De fem färgade fälten sammanfattar Star for Lifes viktigaste budskap:

- Jag satsar på mina drömmar
- Jag är aids-fri
- Jag bestämmer
- Jag ger inte upp
- Det beror på mig

Den mindre vita stjärnan i mitten är kanske viktigast av allt – lyssna på ditt samvete.

3. Resurser

Insamlingsstiftelsen Star for Lifes verksamhetskostnader uppgick enligt bokslut för 2021 till 26 489 tkr. (2020: 27 843 tkr). Åren 2020 och 2021 präglades av pandemin och det påverkade givetvis vår insamlingsverksamhet. Vi är dock mycket nöjda med att det stora flertalet av våra partners valde att fortsätta ge oss sitt stöd. Under 2021 gick 89 % av insamlade medel till ändamålet. Kravet för att inneha ett 90-konto är minst 75 %. Att vi har ett 90-konto förmedlas till våra partners.

Eftersom respektive Star for Life-organisation i mottagarländerna är självständiga juridiska enheter, är deras egna insamlingar inte redovisade i den svenska insamlingsstiftelsens resultat. Bland givarna i Afrika finns globala aktörer som USAID, UNESCO och UNICEF.

I vår verksamhet har vi cirka 90 personer anställda, mestadels i Afrika. De flesta är lokala coacher som arbetar med eleverna direkt ute på skolorna. Vi har dessutom en central administration med ledning, ekonomifunktion samt hr-funktion. Våra tre mobila hälsoteam bemannas av utbildade sjuksköterskor.

4. Prestationer

Star for Life bedrev under 2021 verksamhet i 120 skolor i Sydafrika och Namibia. Vi bygger inte några skolor, utan vår personal arbetar inom det befintliga skolväsendet. Det gör att verksamheten är mycket kostnadseffektiv. En elev kostar cirka 200 kr/år. Star for Life samarbetar med Department of Education och Department of Health i respektive område. Genom nära samarbete kan vi optimera våra resurser och arbeta på de skolor som har störst behov i området och där vår insats kan göra störst skillnad.

Vi driver tre mobila hälsokliniker som arbetar vid utvalda skolor med hälsoundersökningar, hälsoutbildning och viss testning. Löpande uppföljning görs av insatserna. Under första kvartalet 2022 genomfördes hälsoutbildning vid 35 tillfällen för totalt 147 klasser. Närmare 1 000 elever genomgick hälsoundersökningar, där ett antal slussades vidare till den lokala sjukvården för vidare behandling.

5. Utfall och effekter

Vi utvärderar vårt program regelbundet för att bekräfta att vi har de avsedda effekterna på elevernas attityder, deras förmåga till självledarskap och olika former av hälsofrämjande beteenden. Tre större utvärderingar har gjorts 2010, 2012 och 2015. Två av dessa har gjorts av eller granskats av externa experter. I en sådan utvärdering görs omfattande enkätundersökningar med slumpmässigt utvalda elever. Som jämförelse görs undersökningar i kontrollskolor, dvs skolor i områden där vi inte arbetar.

Den senaste utvärderingen inleddes 2019 men kunde inte helt och hållet slutföras pga. corona-pandemin i början av 2020. De preliminära inledande resultaten visade att programmet ger förväntad effekt på elevernas självkänsla och andra attityder som hjälper dem fokusera på skolan och deras hälsa så att de får bättre förutsättningar att förverkliga sina drömmar. Detta är mycket positivt för Star for Life. Samtidigt ser vi i analysen att ungdomarnas beteenden avspeglar det faktum att aids-mediciner har förändrat den hotbild som hiv en gång utgjorde.

Slutsatsen motiverar varför programmet numera lägger allt större vikt på att informera mer generellt om sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter samt på att motverka gender-baserat våld.

Under år 2020 och 2021 kunde vi inte utföra vårt program fullt ut enligt den fastlagda planen, då skolorna under perioder var stängda till följd av covid-19. Vi noterade och kvalitetssäkrade de olika aktiviteter som vi genomförde, men vi kan alltså inte rapportera till vilken grad dessa genererade de effekter på elevers attityder och beteenden som vi annars förväntar av programmet.

Vi har tidigare kunnat konstatera att vi gör skillnad under den tid som eleverna finns på skolan. Vi har dock en begränsning i att följa elever under lägre tid efter avslutad skolgång.

Generalsekreteraren besöker verksamheten flertalet gånger under året för att följa upp effekterna av pandemin, som tvingade oss att arbeta annorlunda. Allt för att säkerställa att verksamheterna hittat tillbaka till de rutiner som vi framgångsrikt använt före pandemin.

En utvärdering av programmet pågår fr o m september 2022. Denna analys är fokuserad på skolor i provinsen KwaZulu-Natal. Analysen följer vår tidigare strategi med att samla in data i både programskolor och kontrollskolor. Utöver den data vi samlar in från elever via enkäter kommer vi denna gång även kunna analysera officiella data från skolmyndigheten. Vi planerar att rapportera resultat från analysen i början av december 2022.

6. Hur mäter vi?

Vi har uppföljning, så kallad monitoring, för att rapportera det dagliga arbetet som våra coacher utför. De rapporterar veckovis sina aktiviteter till monitoringenheten, som sammanställer per kvartal och årsvis. Vi kan alltså specificera vilken mängd och vilken typ av programinnehåll som har levererats till de olika skolorna, och hur många deltagare (elever) som nåddes av de olika insatserna. Detta gäller dels det huvudsakliga skolprogrammet, dels övriga programaktiviteter, till exempel de mobila klinikerna. Systemet gör det möjligt att följa arbetet på 120 skolor som är utspridda geografiskt.

Förutom monitoring gör vi alltså regelbundna utvärderingar för att bekräfta att vårt program verkligen har de effekter som vi förväntar, allt enligt vår förändringsteori.

Hittills har vi gjort dessa utvärderingar såsom tvärsnittsstudier där vi jämför resultat dels mellan programskolor och kontrollskolor, dels mellan olika grupper av elever på våra programskolor som identifieras med hjälp av graden av deras aktiva medverkan i och intresse för programmets olika aktiviteter.

Våra effektmätningar följer logiken i vår förändringsteori. I ett första steg använder vi indikatorer på förändring i attityder, och då i första hand elevens självkänsla. Därefter undersöker vi effekter i termer av kunskap, främst kunskap kring hiv-prevention och andra hälsofrågor. I ett sista steg undersöker vi effekter i termer av beteendeförändring. På detta tema är indikatorer kring hälsobeteende, och då särskilt säkert sexuellt beteende, av störst betydelse.

I början av nästa läsår, dvs februari 2023, inleder vi arbetet med en kompletterande strategi för effektmätning. Vi kommer då identifiera ett mindre antal slumpmässigt utvalda elever och följa dessa över tid under de fem år som de går på high school och tar del av Star for Lifes program, men även åren därefter då de verkligen tar steget ut i vuxenlivet. Vår hypotes är att de värderingar och den kompetens till självledarskap som programmet förmedlar kommer visa sig vara än viktigare under denna fas av livet.

Jessica Grundström Ahldin
Generalsekreterare